

Dosarul nr. 3ra-943/22
2-20060788-01-3ra-15092022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani (jud. V. Dodon)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru)

ÎNCHEIERE

9 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată a lui Denis Chirilici împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ

împotriva deciziei din 22 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 9 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, prin care a fost admisă acțiunea

constată:

La 4 iunie 2020, Denis Chirilici a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casa Teritorială de Asigurări Sociale Bălți cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ.

În susținerea acțiunii a indicat că a activat în organele afacerilor interne în perioada de la 11 octombrie 2004 până la 23 ianuarie 2020.

La încetarea raporturilor de serviciu, Inspectoratul de Poliție Bălți al Inspectoratului General al Poliției a calculat vechimea în muncă pentru stabilirea pensiei conform Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993, vechimea constituind 25 ani 6 luni conform certificatului nr. 34/23-2953 din 10 februarie 2020.

A notat că la calcularea vechimii în muncă, la eliberarea din serviciu a fost luată în considerare perioada de activitate în izolatorul de detenție provizorie, or, potrivit pct. 8 lit. d) Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele

organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri ai Poliției de Frontieră, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și ai sistemului penitenciar, se acordă următoarele înlesniri: două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, în instituții penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran.

Conform prevederilor art. 18 lit. c) din Legea privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art. 13 lit. a), militarilor care îndeplinesc serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, al cărui mod este prevăzut de Guvern, se ia în calcul timpul de îndeplinire a serviciului în condiții deosebite – în condiții avantajoase respective.

A evidențiat că, având în vedere activitatea desfășurată în cadrul izolatorului de detenție provizorie, care presupunea paza și escortarea persoanelor deținute, precum și cele condamnate, a beneficiat de unele avantaje, și anume, calcularea a unei luni de serviciu ca două luni vechime în muncă, în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994.

Drept urmare, la data de 12 februarie 2020, s-a adresat la Casa teritorială de Asigurări Sociale Bălți cu cerere privind stabilirea pensiei în temeiul Legii privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993.

A afirmat că prin decizia nr. X-01/09-2072 din 9 martie 2020, a fost respinsă cererea de stabilire a pensiei, fiind invocat că, calculul vechimii în muncă a fost emis în temeiul ordinului nr. 96 din 20 martie 2018.

La data de 2 aprilie 2020, a expediat în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Bălți nr. 01/09-2072 din 9 martie 2020 și stabilirea pensiei pentru vechimea în muncă în organele Ministerului Afacerilor Interne în temeiul art. 13 Legii nr. 1544.

Prin decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-859/20 din 7 mai 2020, a refuzat în satisfacerea cerințelor, comunicând că perioada de activitate în izolator de detenție provizorie nu poate fi raportată la pct. 8 al Hotărârii Guvernului nr. 78/1994, argument care vine în contradicție cu actele normative în vigoare și practica judiciară existentă.

A accentuat că anume de competența Inspectoratului de Poliție Bălți al Inspectoratului General al Poliției ține calcularea vechimii în muncă în cadrul poliției, or, potrivit art. 49 alin. (3) al Legii nr. 1544, organele de asigurări sociale au dreptul de control asupra autenticității actelor ce confirmă vechimea în serviciu și solda eliberate de organele abilitate.

Din norma menționată, rezultă că Casa Națională de Asigurări Sociale poate doar să verifice autenticitatea actelor privind vechimea în muncă, iar stabilirea vechimii este de competența angajatorului.

Prin certificatul nr. 34/23-2953 din 10 februarie 2020, s-a confirmat vechimea în muncă de 25 ani 6 luni 16 zile și, respectiv, are dreptul să beneficieze

de pensie în temeiul Legii nr. 1544 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne în mărime de 53 % din suma soldei.

Și-a întemeiat pretențiile în baza art. 189 alin. (1), 206 alin. (1) lit. b), 224 alin. (1) lit. b) Cod administrativ.

A solicitat admiterea acțiunii, recunoașterea ilegalității și anularea actului administrativ – decizia CTAS Bălți nr. X-01/09-2072 din 9 martie 2020 de respingere a cererii privind stabilirea pensiei și decizia CNAS nr. C-859/20 din 7 mai 2020, prin care a fost respinsă cererea prealabilă și obligarea CNAS de a stabili pensia, în temeiul Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23 iunie 1993, în mărime de 53 % din suma soldei.

Prin hotărârea din 9 iunie 2021 a Judecătorei Chișinău sediul Rîșcani, a fost anulată decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale (oficiul teritorial Bălți) nr. X-01/09-2072 din 9 martie 2020 stabilirii pensiei pentru vechime în muncă a lui Denis Chirilici și actul administrativ nr. C-89/20 din 7 mai 2020, adoptat de Casa Națională de Asigurări Sociale în procedura prealabilă.

A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil în privința lui Denis Chirilici despre stabilirea pensiei pentru vechime în muncă, în mărime de 53 % din solda lunară, începând cu data de 24 ianuarie 2020, în baza certificatului despre vechimea în muncă nr. 34/23-2953 din 10 februarie 2020, eliberat de Inspectoratul de Poliție Bălți al IGP al MAI.

La 17 iunie 2021, cu respectarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (1) Cod administrativ, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 9 iunie 2021 a Judecătorei Chișinău sediul Rîșcani, iar la 12 august 2021, cu respectarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) Cod administrativ, prin intermediul poștei electronice, a fost prezentată motivarea apelului, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii de respingere ca neîntemeiată a acțiunii.

Prin decizia din 22 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 9 iunie 2021 a Judecătorei Chișinău sediul Rîșcani.

Întru argumentarea soluției adoptate, instanțele de judecată ierarhic inferioare au reținut că penitenciarele de tip închis, izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici sunt entitățile care cad sub incidența reglementărilor pct. 8 al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994.

Totodată, a fost stabilit că prevederile menționate instituie, în mod imperativ, respectarea cumulativă a două condiții, pentru calcularea vechimii în munca, cu acordarea înlesnirilor reglementate de pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994: solicitantul să-și execute serviciul într-o instituție, subdiviziunea căreia este în pct. 8 a Hotărârii Guvernului nr. 78

din 21 februarie 1994 și să-și exercite serviciul nemijlocit în închisori, izolatoare de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici.

Prin urmare, având în vedere normele legale menționate, în coraport cu materialele cauzei, instanțele de judecată au constatat că Denis Chirilici întrunește condițiile menționate, iar subdiviziunile în care a activat și se discută în prezenta cauză, cad sub incidența prevederilor pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, iar argumentele apelantului în acest sens sunt neîntemeiate.

La 12 iulie 2022, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 22 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, iar la 29 septembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, a fost prezentată motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei recurate, cu emiterea unei noi decizii de respingere ca neîntemeiată a acțiunii.

În motivarea recursului a calificat drept eronată soluția instanței de apel, iar decizia – pasibilă de casare.

A punctat că alegațiile lui Denis Chirilici, cu referire la prevederile Hotărârii Guvernului nr. 78/1994, nu sunt aplicabile prezentei cauze, deoarece dânsul nu a activat în vreo funcție din cadrul sistemului penitenciar.

Or, este cert faptul că izolatorul de detenție provizorie al Inspectoratului General al Poliției nu face parte din instituțiile penitenciare care se regăsesc la art. 11 alin. (2) din Legea cu privire la sistemul administrației penitenciare nr. 300 din 21 decembrie 2017 și, respectiv, se deduce faptul că pretențiile lui Denis Chirilici sunt neîntemeiate și nu au bază legală de admitere.

Pe cale de consecință, perioada sa de activitate în cadrul batalionului de escortă și pază nu oferă dreptul la calcularea vechimii în muncă cu avantaje.

A mai relevat că ordinul nr. 96/2018, emis de MAI, în conformitate cu prevederile pct. 7 lit. g) și pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemul penitenciar, depășește prevederile actului normativ, în temeiul căruia a fost emis.

Și asta deoarece, Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 nu conține prevederile prevăzute în ordinul nr. 96/2018 (perioada de activitate în cadrul subdiviziunilor de pază, escortă și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală).

Prevederile pct. 7 lit. g) și pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 stabilesc expres circumstanțele în care, la calcularea vechimii în muncă se acordă două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, și anume în instituțiile penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran.

A reiterat că două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu se acordă persoanelor care au activat în penitenciar de tip închis și nu provizoriu, cum este indicat în ordinul emis de MAI.

La 3 octombrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Denis Chirilici, copia cererii de recurs depuse de Casa Națională de Asigurări Sociale, fiindu-i explicat dreptul de a depune referință la recursul declarat, care a fost recepționată la data de 7 octombrie 2022, potrivit avizului de recepție (f. d. 120).

La 3 noiembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, Denis Chirilici, reprezentat de avocatul Roman Ocerednii a depus referință la recursul înaintat de Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat declararea inadmisibilității acestuia.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Potrivit art. 245 alin. (1) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

În speță, se constată că dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat în ședință publică la 22 iunie 2022 (f. d. 97).

Este cert și faptul că la 12 iulie 2022, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 22 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 111-111 verso).

Decizia motivată din 22 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la adresa electronică a Casei Naționale de Asigurări Sociale la 9 septembrie 2022, ceea ce se atestă prin extrasul de pe poșta electronică (f. d. 112).

Se mai constată că la 29 septembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, a fost depusă motivarea recursului împotriva deciziei din 22 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 114-115 verso).

Astfel, recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 22 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău este în termen.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului

administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) Cod administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform

jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și 246 Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu